SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. Ч. 81. JERSEY CITY and NEW YORK, ЧЕТВЕР, 30-го КВІТНЯ 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, THURSDAY, APRIL 30, 1992. No. 81. РІК XCIX.

УКРАЇНА ПІДПИСАЛА УГОДУ З ІРАНОМ

Київ (УНІАР). — Сюди 27-го квітня повернувся із Тегрvarу Президент України Леонід Кравчук, де перебував з візитою на чолі української делеґації.

Президент Кравчук зустрівся з Президентом Ісламської Республіки Іран Алі Ахбаром Гашемі-Рафсанджані, іншими керівниками Ірану. Підписано сім важливих документів, в тому числі декларацію про принципи дружби і співробітництва між обома державами, міжуряддову угоду про торгівлю, протокол про консультації між міністерствами закордонних справ двох країн, меморандум про взаєморозуміння і співпрацю в галузі культури і науки. Представники державного комітету з геології та використання надр України і міністер нафти Ірану Аґа-хан підписали протокол про реґляментування достав в Україну нафти і ґазу, а також обмін фахівцями-нафтовиками.

Як заявив Л. Кравчук, співпраця між Україною та Іраном носить мирний характер і не загрожує третім країнам, але впливатиме на політичну обстановку в Европі та Близькому і Середньому Сході.

Президент Ірану заявив кореспондентам, що п'ять документів, підписаних ним і Президентом України, охоплюють розвиток технічної, торгової, економічної і політичної вазаємодії. Під час переговорів президенти порушили також перспективи ірано-української, військової співпраці. Проте головною темою пере говорів було постачання Іраном нафти в Україну. Міністер нафти Аґа-хан заявив, що Іран ще цього року скерує б Україну від 4 до 5 міл. тонн нафти.

Підписано також угоду про створення спільної компанії для спорудження з участю Азербайджану трьох ґазопроводів, за допомогою яких іранський ґаз надходитиме не лише в Україну, але й реекспортуватиметься в Европу.

УКРАЇНА ВИМАГАЄ ЗВОРОТУ КУЛЬТУРНИХ СКАРБІВ

Джерзі Сити, Н. Дж. — В американському мистецькому журналі „Арт Нюз" з березня 1992 року появилася стаття під промовистим заголовком-питанням „Чиє золото?". У ній находимо інформації про ще одну проблему, яка виринула тепер гостро у стосунках поміж Росією а Україною, а це зворот загарбаних скарбів з українських музеїв, що досі находяться на російській території.

Як пише автор статті Константин Акінша, ця справа була порушена в часі зустрічі в Альма Аті президентів поодиноких республік, що належать тепер до Співдружности Незалежних Держав. Президент України Леонід Кравчук подав до відома київської преси, що багато із представників СНД висловилися за тим, що прийшов час віддати культурні надбання, які раніше перевезено під різними претекстами до Росії. Микола Губенко, колишній міністер культури СССР, дістав доручення зорганізувати комісію, яка б вирішила дальшу долю цих скарбів та як їх поділити.

Україна вимагає звороту понад двох мільйонів мистецьких скарбів з російських музеїв, які походять з України і з території, що тепер належить до України, як інформує автор статті. Між цими скарбами є найкращі золоті скитські прикраси, що від довгих років є гордістю музею Гермітаж в Санкт Петербурзі. Усі ці скарби походять з Криму ще із IV сторіччя перед Христом і мають неоцінену вартість. Також в музеї Третякова у Москві находяться рідкісні та незвичайно цінні мозаїки, які в 1950-их роках забрано із Київського Музею та перевезено до Москви. Ці мозаїки походять зі зруйнованого у XI сторіччі Михайлівського золотоверхого собору у Києві. Автор статті подає, що уряд СССР зробив тоді ніби то „виміну" із музеєм в Києві, даючи в заміну за ці незвичайної мистецької вар тости мозаїки, деякі рисунки українського мистця з XIX сторіччя.

Обговорюють проєкт державного бюджету

Київ (УНІАР). — Тут 16-го квітня у засіданні постійних комісій Верховної Ради України взяли участь представники міністерства фінансів з метою обговорення питань економічної реформи, управління народ ним господарством та проєкту державного бюджету України на 1992 рік. Заступник міністра фінансів Ільїн відзначив, що під час праці над складанням бюджету враховані рекомендації народних депутатів, поради Міжнародного валютного фонду, світового та европейських банків реконструкції та розвитку. Головним завданням плянування державного бюджету є забезпечення його виваженості відповідно до рішення Верховної Ради України про обмеження видатків за реальним надходженням доходів. Згідно з проєктом, дефіцит бюджету досягне 17,1 біл. карбованців.

Постійне представництво України при ООН в Ню Йорку розповсюдило текст заяви прем'єр-міністра України Вітольда Фокіна з приводу викривлення засобами масової інформації країн СНД та Заходу позиції України щодо виплати зовнішнього боргу колишнього СССР. На адресу генерального секретаря ООН надіслав листа міністер закордонних справ Росії Андрій Козирєв. Він скаржиться, що міністер закордонних справ України Анатолій Зленко у своєму листі до ООН з 9-го квітня необ'єктивно зобразив ситуацію Чорноморської Фльоти. Російський міністер переконаний, що становище українського колеґи розходиться з досягнутими в межах СНД домовленности.

В понеділок, 20-го квітня, голова Верховної Ради України Іван Плющ зустрівся з представниками парляменту Австралії. Він розповів гостям про хід демократичних процесів в Україні та про працю Верховної Ради України.

Законодавці Австралії порушили теми економічної співпраці, торгівлі тощо. Керівник делеґації, голова комітету з питань промисловости палати представників Парляменту Майкл Лі вручив голові Верховної Ради України листа від речника парляменту Австралії з запрошенням відвідати їхню країну.

З австралійськими гостями зустрівся також міністер закордонних справ України Анатолій Зленко, відтак делеґація побувала у Київській Міській Раді, керівник якої Василь Нестеренко роз повів дещо з історії української столиці.

Президія Верховної Ради України 16-го квітня ухвалила постанову про відзначення 73-их роковин української демократичної революції 1917—1918 років. У поданні комісії з питань культури та духового відродження відзначається, що події тих часів заклали основи української державности. Відзначення цієї дати має сприяти консолідації народу України, стверджуватиме на практиці принципи сучасної державної політики.

ДЖ. БУШ І КЛИНТОН ЗДОБУЛИ ЗНАЧНУ ПЕРЕМОГУ В ПЕНСИЛЬВАНІЇ

Філядельфія, Па. — Засоби масової інформації повідомляють, що обидва передові кандидати на президента, республіканець і теперішній президент Джордж Буш здобув 77 відсотків усіх голосів у Пенсильванії, а його суперник синдикований колюмніст і коменратор Патрик Б'юкенен 23 відсотки; кандидат Демократичної партії Билл Клинтон здобувши у Пенсильванії 56 відсотків голосів, наблизився до потрібної кількости делеґатів на Конвенції, які рішатимуть про його номінацію. Його противник, колишній губернатор з Каліфорнії, як показали висліди передвиборів у Пенсильванії, немає великих виглядів не тільки на номінацію, але також на дальші успіхи у передвиборах. У Пенсильванії він здобув 26 відсотків голосів, а колишній сенатор з Массачусетс Пол Цонґас 13 вісотків. Обидва, як передбачають політичні спостерігачі, немають виглядів на виграшу і, мабуть, нематимуть великого впливу на формування демократичної плятформи під час Конвенції.

Президент Дж. Буш вже здобув потрібну кількість делеґатів і забезпечив за собою номінацію, хоч газета „Ню Йорк Таймс" твердить, що йому бракує ще кільканадцять голосів. Якщо навіть і так, то Президент здобуде їх у недалекому передвиборчому процесі.

Передвибори в Пенсельванії, які відбулися у вівторок, 28-го квітня, висунули на передове місце двох безсумнівних кандидатів на президента, які змагатимуться між собою у листопадових виборах. Також обидва почали трактувати один одного більш серйозно, але не залишать поза увагою третього, серйозного і багатого кандидата, Росса Перота, мультібільйонера з Тексасу, який вважає себе незалежним кандидатом на президента і який обіцяючи поправу економіки, отримує у стейтах де він бальотується, поважну кількість голосів.

Число голосуючих в обидвох головних політичних партіях збільшується з кожним днем, що є потішне для кандидатів і передвиборчих комітетів, які в минулому робили розпочливі заходи, щоб принаймні заставити зареєстрованих членів своїх партій піти до виборчих урн. Вже в Пенсильванії брало участь в голосуванні 45, а в деяких містечках і 60 відсотків зареєстрованих членів Республіканської і Демократичної партій.

„Ню Йорк Таймс" інформує, що Клинтон здобув у Пенсильванії 110 делеґатів, збільшивши число делеґатів до 1,436 (потрібно 2,145). Змаг тепер ітиме фактично між двома кандидатами, Бушем і Клинтоном. Один й другий дуже докладно приготовляється до цього змагу, — кажуть спостерігачі.

Відбулися Загальні збори УСЦАК

Союзівка (О. Твардовський). — У суботу, 11-го квітня, відбулися тут Звичайні загальні збори Української Спортової Централі Америки і Канади, на які прибуло 22 делеґати з різних українських спортових осередків Америки і Канади. Збори відкрив уступаючий голова Мирон Стебельський, який, привітавши присутніх, попросив вшанувати хвилинною мовчанкою тих діячів централі, що відійшли у вічність в останніх двох роках — М. Бурчак, інж. Р. Савчак і недавно д-р М. Снігурович, колишній голова. Після прийняття порядку нарад збори вибрали Президію в складі: д-р Орест Попович — голова, Олександер Скоцень — заступник і д-р Роман Слиж — секретар. В дальшому ході нарад була вибрана Номінаційна комісія в складі: Ярослав Петрик, Володимир Кізима, Омелян Твардовський і О. Скоцень.

Ще перед відчитанням протоколу з попередніх зборів М. Стебельський відчитав привіти, що наспіли з України. Від НОК України: за підписом його голови В. Борзова; від Комісії Культури та Духовного Відродження Верховної Ради України за підписами Леся Танюка, Вячеслава Чорновола і Ярослава Кендзьора; від Федерації Плавання України, який підписали Сергій Фесенко — президент, Андрій Власков — директор. Сердечні привіти наспіли теж від Комітету Фізичної Культури і Спорту Львівського облвиконкому, Координаційної Ради Української Спортової Асоціяції Львівщини, підписані Мирославом Герциком і Євгеном Приступою, Президії Львівської Обласної Ради Спортового Т-ва Профспілок „Україна", підписаний Михайлом Василишином і Юліяном Кордіяком. Усно збори привітав від УНСоюзу голов Округи Ню Джерзі, Роман Пиндус.

Після відчитання і прий-

(Закінчення на стор. 3)

В УІА відбудеться заключний концерт сезону

Ню Йорк. — Тут у суботу, 2-го травня, о год. 8-ій вечора в Українському Інституті Америки відбудеться заключний концерт сезону 1991—92 серії „Музика в Інституті".

В програмі — твори В. Сильвестрова, Д. Шостаковича та Ф. Шуберта у виконанні членів Товариства камерної музики Лінкольн Центру та Товариства камерної музики УІА, знаних музиків Олега Криси, Тетяни Чекіної, Миколи Сука, Ані Кавафіян, Пола Нюбауера, Фреда Шеррі та Сурена Багратуні. Після концерту — прийняття та льотерія. Імпрезу спонзорують австрійські летунські лінії.

Вступ — 20 дол., сеньйори — 10, студенти — 5 дол. Дохід з імпрези призначений на Фортепіяновий Фонд УІА. Квитки можна замовити, висилаючи чек, виписаний на UIA-MATI, 2 East 79th St., New York, N. Y. 10021, або телефонуючи до екзекутивного директора УІА Андрія Пащука на число (212) 772-2884 або (212) 288-8660.

ВШАНУЮТЬ Ю. БУРЯКІВЦЯ

Ню Йорк. — Тут у суботу, 2-го травня, о год. 2-ій по полудні, тут в Українській Вільній Академії Наук відбудеться відзначення 70-річчя з дня народження та 50-річчя літературної діяльности Юрія Буряківця. У програмі: вступне слово — о. Петро Сагайдачний, розповідь про літературний доробок ювілята — Лариса Боженко, спогади про Олену Телігу та про організацію у 1941—42 роках Спілки Письменників у Києві — Юрій Буряківець. Після офіційної частини — перекуска. Адреса УВАН: 206 захід 100-та вулиця в Ню Йорку. Телефон для інформацій (212) 222-1866.

ФІЛЬМ В МУЗЕЮ

Ню Йорк. — Новий англомовний документальний фільм „Україна — три дороги до незалежности" (автор та продюсер — Люба Дмитрик) буде показаний в Ню Йорку в Українському Музеї, 203 Друга авеню, у п'ятницю, 1-го травня, о год. 6:30 вечора та у суботу, 2-го травня о год. 3-ій по полудні. Телефон для інформацій (212) 228-0110. Цей фільм буде також висвітлений у Чикаґо, Торонто, Рочестері, Олбані, Ню Гейвені, Гартфорді, Вашінґтоні, Балтиморі, Філядельфії, на Союзівці, на Українському Фестивалі у Голмдел, Н. Дж., у Бостоні (в Гарварді), Дітройті, Клівленді. За дальшими інформаціями слід телефонувати на число (310) 289-4166.

УКРАЇНА БОРЕТЬСЯ З МАФІЄЮ

Москва (ПС УРП). — В столиці України за зловживання службовим становищем звільнено з посад цілий ряд осіб, серед яких є голова державного комітету України з харчової промисловости Віталій Соломаха, який також займав пост голови правління концерну „Укрм'ясо". Кабінет Міністрів України рекомендував засновникам концерну звільнити його і з цієї посади.

Служба Національної Безпеки України зробили чистку і в органах міністерства внутрішніх справ, де звільнено кілька високопоставлених керівників. В міністерстві легкої промисловости України також виявлено зловживання, за які заарештовано заступника міністра.

Як повідомляє газета „Мегаполіс-Експрес", генеральний прокурор України Віктор Шишкін минулого тижня підписав три документи, які дозволяють підслухувати телефонічні розмови корумпованих посадових осіб. Голова Служби Національної Безпеки Євген Марчук повідомив, що домагатиметься дозволу на підслухування телефонічних розмов ще п'ятьох урядовців.

Згідно з інформацією кореспондента „Укрінформ" А. Літвінова, голова Служби Національної Безпеки України Євген Марчук на пресовій конференції 17-го квітня заявив, що СНБУ докладає всіх зусиль для збереження стабільности в Україні, а головне управління контррозвідки зупинило кілька спроб співпраці громадян України зі спецслужбами інших держав. Вони також зупинили цілий ряд спроб укладання угод українськими підприємствами з закордонними фірмами, невигідних для економіки України. Виявлені і зупинені спроби провести через нові банківські структури незаконні трансферні операції на суму 80 більйонів карбованців.

„Їдемо навчати англійську мову в Україні!"

Джерзі Сиτі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — В суботу, 4-го квітня, велика заля в Головній Канцелярії УНСоюзу цілий день була переповнена різнорідною публікою так, віком, як і знанням. Пів сотні осіб уважно та пильно прислухувалися до вказівок і доповідей кількох фахівців навчання англійської мови серед чужинців, щоб приготовити себе до проведення таких курсів в Україні.

Говорить д-р В. Китастий. Поруч сидить організатор курсу проф. З. Воронка.

Цей виїмковий проєкт підготовила проф. Зірка Воронка, яка навчає англійську мову, як другу, у коледжі в Пассейку і має за собою вже декілька таких курсів проведених в Україні та призначених для дорослих осіб. Тепер вона із великою допомогою Українського Народного Союзу підготовляє широку акцію таких курсів по всій Україні, які відбудуться продовж травня, серпня і липня. Проф. З. Воронка зв'язалася із Товариством Української Мови „Просвіта" та спільно уложили плян навчання. Показалося, що зацікавлення є незвичайно велике з обох сторін і аж дивно стає, коли переглядаємо місцевості України, які вислали запрошення для учителів і бажають там вчитися англійської мови. Це не лише столиця України Київ, а малі містечка, розкинені по усіх областях, що завдяки інформативній праці „Просвіти" відгукнулися зі захопленням на можливість таких курсів у себе. Цікаве, що серед зголошених місцевостей — а їх є 29 — не має Львова, хоча є багато малих галицьких містечок.

Але не менше зацікавлення, яке показала Україна, було і у аплікантів на вчителів, яких зголосилося 114, з яких вибрано 82 учителів та їхніх асистентів, що вже призначені до поодиноких місцевостей та підготовляються до навчання. Не всі вони могли відбути одноденну підготову 4-го квітня, але всі однаково поінформовані про систему навчання, про місцевість де будуть перебувати чотири, п'ять або шість тижнів і про всі технічні приготування до цієї поїздки. Серед аплікантів 10 осіб є з Канади,

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

РАДНИК ЯСІРА АРАФАТА Босам Абу Шаріф заявив, що палестинці на окупованих територіях „втрачають терпіння" і готуються захищати себе від ізраїльських „формувань смерти". Абу Шаріф підкреслив, що ізраїльська пропозиція про проведення муніципальних виборів на окупованих територіях є не щось інше, як спроба зупинити мирний процес на Близькому Сході. Абу Шаріф сказав, що палестинці мають намір звернутися до ЗСА з проханням „вжити заходів і захистити їх".

ПОЛЬЩА, ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА і Мадярщина готуються до підписання договору про вільну торгівлю, щоб у такий спосіб прискорити повноправне входження в Европейську спільноту, асоційованими членами якої вони вже є. Тепер у Будапешті проходять переговори про скасування тарифів на торгівлю сільськогосподарською і промисловою продукцією.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД виділив 10 біл. злотих для допомоги Росії, Україні і Білорусі. 80 відсотків цієї суми пішли на придбання лікарств, 20 відсотків — на дитячі харчі.

В НЕДІЛЮ, 26-ГО КВІТНЯ, на вулиці Букарешту вийшло щонайменше 100,000 ії мешканців, щоб привітати колишнього короля Мігая, котрий відвідав батьківщину. „Король, залишайся з нами!" — скандували маси. Тим часом опитування громадської думки свідчать, що більшість румунів не хочуть повернення монархії, таку можливість виключає також Конституція Румунії, прийнята вже після повалення комуністичного режиму.

В СУБОТУ, 25-ГО КВІТНЯ, латвійські збройні формування заблькували всі дороги до порту, де розміщені воєнні бази Балтійської фльоти, що перебуває під юрисдикцією Росії. Латвійські органи запровадили митну зону для перевірки усіх вантажів, обґрунтовуючи свої дії законами республіки. Командування бази вважає цю латвійську акцію незаконною. Кількість колишніх совєтських військ в Латвії становить від 45,000 до 60,000 осіб. В понеділок, 27-го квітня, в Москві почалася чергова рунда переговорів експертів, які випрацьовують умови угоди між Росією і Латвією щодо виведення військ.

МІНІСТЕР ЮСТИЦІЇ Російської федерації Ніколай Фьодоров підписав офіційне попередження на адресу керівництва Російської комуністичної робітничої партії. Попередження зумовлене тим, що на своєму останньому пленумі комуністи закликали вояків до боротьби за владу.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОЇ НЕДІЛІ американські щоденники принесли вістку, яка в основному на думку багатьох аналітиків звучала, як погроза Демократичній партії зі сторони муринського проповідника Джессі Джексона. Бо згідно з деякими вістками, Дж. Джексон намагався дати до зрозуміння своїй Демократичній партії та її майбутньому номінатові на кандидата у президентських виборах, що він є готовий зайняти становище віцепрезидента на листі будь-якого демократичного кандидата. Він, очевидно, мав на думці в першу чергу Билла Клінтона, бо Едмунд Бравн вже давніше запропонував Джексонові це становище. Одначе Б. Клінтон заявив, що він, коли зустрічався з Дж. Джексоном, говорив про різні справи, але Джексон про віцепрезидентуру йому нічого не згадував.

У ПОНЕДІЛОК, 27-ГО КВІТНЯ, колишній губернатор Каліфорнії Едмунд Бровн, виступив у Філядельфії на площі перед будинком „Індепенденс Голл", де понад 200 років тому американські визначні мужі підписали документ про незалежність. Аналітики американських виборчих процесів твердять, що у цьому виступі Е. Бравн не поводився в ніякому разі як кандидат на номіната своєї партії у президентських виборах. Навпаки, він підкреслив, що не сподіється здобути номінації, але заявив, що передвиборчої кампанії не покидає та, що використає цю можливість на зформування народного руху, який протриває на його думку далеко поза виборчу кампанію.

З УВАГИ НА ТЕ, що немає точних вияснень чому перуанський літак минулого тижня стріляв на неозброєний американський літак, який відбував свій нормальний перевірочний полет пов'язаний з вирощуванням і перепачковуванням наркотиків, Уряд президента Джорджа Буша вирішив у понеділок, 27-го квітня, припинити цього роду лети американських літаків. На думку аналітиків це вказує на дальше послаблення відносин між Вашінґтоном і Лімою, які й так були вже напружені від часу, як перуанський президент Альберто Фухіморі відсунув від правління країною судові та законодавчі власті.

ДЕМОКРАТИЧНИЙ СЕНАТОР з Ню Джерзі Билл Бредлі заявив кореспондентам засобів масової інформації, що він приобіцяв своїм виборцям відбути повну каденцію в Конґресі, як їх представник, тому він виключає будь-яку можливість погодитись на номінацію на пост віцепрезидента у цьогорічних виборах. Спостерігачі завважують, що Б. Бредлі нічого не говорив про таку можливість у президентських виборах у 1996 році.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Від релігійного фанатизму — шлях до модернізму

Мова про Іран, велику країну на Середньому Сході з населенням понад 60 мільйонів душ, історія якої сягає до античних персів з їхніми походами проти Греції у часах перед народженням Христа. Це було королівство, культурно відстале й економічно бідне. Останній король, шах Реза Паглеві, намагався перевести земельну реформу і цим насторожив проти себе мусулманських духовників, каста яких володіла більшістю урожайної землі. Перебуваючий на політичному вигнанні у Франції лідер фанатичних мусулманських аятоллів, Хомейні, зумів зорганізувати проти шаха успішне повстання. У пімсті проти Америки, що вона признала Резі Паглеві азиль — ,,студенти" у столиці Ірану Теграні, насправді члени державної поліції, захопили силою американську амбасаду і 444 дні тримали в ув'язненні, як закладників. Це було за урядування президента Джиммі Картера. Провал невдалої військової експедиції, щоб силою звільнити отих закладників, коштував президентові Картерові програну у виборах на другу каденцію. Іран звільнив в'язнених американських дипломатів і службовців амбасади саме в день інавґурації президента Роналда Реґена.

Але люди не вічні і часи основно зміняються. Помер аятолла Хомейні і новим президентом став Алі Акбар Рафсанджані, тепер 57-літній найпопулярніший в Ірані лідер, який поставив собі за ціль — змодернізувати устрій і життя в Ірані, зберігши водночас вірність релігії Мохammеда. Це у практиці квадратура кола, але названий президент вірить у свій успіх. Він став президентом три роки тому на чотирирічну каденцію. Приготовляється до виборів на другу каденцію. Тим часом перші загальні вибори в Ірані відбулося 10-го квітня ц. р. і їхня друга частина має відбутися в першій половині травня. Щойно тоді покажеться, як виглядатиме обличчя іранського парляменту, який має замінити Революційну Раду.

Ця Революційна Рада очолює єдиний у широкому світі теократичний устрій, де при владі стоять мусулманські духовники, аятолли, а конституцією є коран. Президент, найвищий духовник, кожної п'ятниці відправляє мусулманську богослужбу, при чому сповіщає про останні рішення уряду і складає свої заяви. Такою останньою заявою було закид західній пресі брехні, наче він, президент Алі Рафсанджані, хоче перетворити Іран на західній лад.

Але віра в Махоммеда, як єдиного і найбільшого пророка, не стала китайським муром проти інвазії західніх лих. Наркоманія, розбишацтво і опозиційна партизанка — стали щоденним явищем. За твердженням ,,Ню Йорк Таймсу" з 17-го квітня ц. р. тамтешній уряд покарав смертю тисячі таких злочинців. Президент Рафсанджані заперечує, наче би він хотів наслідувати демократичний Захід. Але водночас перестерігає своїх земляків, щоб вони дозволили утотожнювати Іран з країною, яка веде міжнародний тероризм, та з якою не можна співжити і торгувати. Фактом є, що Іран таки стояв за терористами, які в Ливані схоплювали невинних закладників. І щойно в минулому році той сам президент Рафсанджані перевів своїми впливами і зв'язками, що зліквідовано несамовите явище новітніх закладників. Усе ж, Іран опинився у міжнародній ізоляції, — він потребує інвестицій закордонного капіталу, який не квапиться іти туди. Отож, президент Алі Рафсанджані почав студіювати національну економію і за твердженням ,,Ню Йорк Таймсу" — щоденно присвячує по дві години на студіюванні економічних книжок. Володіє він теж плавно англійською мовою.

Чому зупиняємось на розгляді Ірану, ніби непричетної до проблематики України? Іран належить до групи найбільших продуцентів нафти — поруч із арабськими країнами Савдійською Арабією, Еміратами, Іраком і Кувайтом. Іран визнав уже державність України. Україна не має нафти ні ґазу і залежна від довозу з-за кордону. За останніми повідомленнями, президент країни Леонід Кравчук вчора повернувся з Ірану, підписавши торговельну трансакцію з тамтешнім урядом про закупівлю ґазу і нафти.

Микола Руденко

ПРО АТОМНИЙ САГАЙДАК ТА ІМПЕРСЬКУ ПИХУ

II

Маючи при боці атомний сагайдак, московський чудо-богатир одразу ж почав виказувати свій ,,демократичний" характер. Ми, мовляв, із Совєтського Союзу не виходили — це ж ви з нього вийшли. А раз так, то геть чисто все, що належало колишньому СССР, тепер належить Росії. Важко повірити, але саме такою логікою керуються російські урядовці, гребучи під себе валютні фонди, золоті резерви, амбасадські палаци в усіх країнах світу, ба навіть Чорноморську фльоту разом з Кримським півостровом.

Можна дещо поблажливо ставитися до О. Руцького: що візьмеш з колишнього афганського вояка, якого генерал-майором зробили вже тоді, коли він став віцепрезидентом? Йому не знайомі ні міжнародна етикета, ні дипломатичний протокол — не варто на нього гніватися. Та не будьмо наївні: коли навіть президент Єльцин час від часу дозволяє собі виступати в ролі 'рубахи-парня' (згадаймо його виступ у Симбірську: ,,Чорноморська фльота була, є й буде російською"), то належить думати, що посада ,,рубахи-парня" при ньому передбачена штатним розкладом, як посада блазня при середньовічному троні. Комусь же належить тримати планку імперських традицій, без яких Росія виглядатиме велетенською Уґандою. І віцепрезидент О. Руцькой намагається якнайліпше впоратися з цим амплуа.

Ось він, не запитавши дозволу в уряду незалежної України, летить до Криму і тримається там, ніби п'яний купчик. Та й купчик на чужій землі не дозволить собі проголошувати отакі хуліганські репліки:

— Я прилетів, щоб поглянути, як та гнида буде приватизувати Чорноморську фльоту.

Хай пробачить читач, але мені хотілося передати в натурі особливості мови російського віцепрезидента. Це ж бо він так висловився про всенародно обраного Президента України. За такий ,,етикет" щонайменше належало б постригти під нуль, встромити мітлу в руки й послати на 15 діб підмітати вулиці. Але Руцькой вільно виступає перед громадянами Криму, закликаючи їх виходити зі складу України, а відтак безборонно летить до ніким не визнаної Придністровської республіки. Там віцепрезидент рекомендує військам СНД виконати ,,мирну місію" — тобто встати стіною поміж суверенною Молдовою і самозванною ,,республікою". Вчора цю ролю виконували донські козаки, а сьогодні, бач, до цього закликаються війська СНД. То чиї ж вони насправді — ці війська? Хіба не ясно, що Росія вважає їх своєю власною армією?..

Я не хочу тут повторювати того, що нині відомо цілому світові про невтішну боротьбу довкола Чорноморської фльоти й Кримського півострова. Московські арґументи такі: Крим і Чорноморська фльота двісті років належали Росії. Але й Україна належала Російській імперії. То, виходить, ,,демократична" Росія вважає себе спадкоємицею не лише СССР, а й Російської імперії? Тпр-ру, приїхали.

Нерідко стосовно того, що Крим повинен належати Росії, можна почути наступний арґумент: ,,Так склалося історично". І цього, виявляється, досить. Але ж історично склалося так, що Москву заснував київський князь Довгорукий. Отже за цією логікою Київ має право оголосити своєю власністю московський Кремль з усім його алмазно-золотим начинням.

Проте повернемося до переговорів поміж військовими міністрами — українським і американським. Україна ніколи не робила таких заяв стосовно ядерної зброї, як нещодавно зробив Казахстан. Казахстанський президент оголосив: Казахстан не передасть Росії ні тактичних, ні стратеґічних ракет; він є великою державою і має право на ядерну зброю не менше, ніж Китай або Росія, поміж яких він затиснутий і чиї зазіхання на його суверенітет становлять велику небезпеку.

Продовження буде.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує Лев Яцкевич

Книга Рекордів Ґіннесса

Не всім відомо, що родина Ґіннесів — це власники широкої мережі броварів в Ірляндії та Англії. Щоденно в 140 країнах світу продається поверх вісім мільйонів кухолів пива, продукованого в цих броварах, не враховуючи пива в пляшках та бляшанках. Мало того, під сучасну пору родина Ґіннесів задумує відкупити фірму ,,Дістіллер", відому в цілому світі з продукції найкращих сортів віскі, таких як ,,Блек енд вайт", ,,Гейг" та джіну ,,Гордонс". Якщо ця трансакція стане дійсністю (або вже стала), з'єднані концерни клану Ґіннесів створять безпрецедентну, алькогольну потугу у світі.

Цей задум фірми ,,Ґіннесс", звернув, до речі, увагу світових засобів масової інформації на цю родину відому, не тільки з великих ексцентриків, але теж з талановитих людей бізнесу. Одним з таких ділових людей, вважають загально, засновника броварної династії, Артура Ґіннеса, який започаткував цю династію купівлею бровару в столиці Ірляндії, Дабліні. Виявилося, що пиво з цього бровару дуже швидко почало здобувати велику популярність, через свій своєрідний гіркий смак, про який, до речі, згадував англійський письменник Карл Бікенс та яке попивала частенько, з великим смаком англійська королева, Вікторія.

Але родина Ґіннесів не спочила з цього приводу на лаврах, але навпаки, скріпляла, потужність та вагомість свого роду подружжями з багатими британськими родинами, а згодом, коли вже розбагатіли, почали ,,одружуватися" з старими шляхетськими родинами. У висліді, клан Ґіннессів, сьогодні, посвояченний, майже з усіми пануючими домами в Европі. Звичайно, для досягнення цієї мети виявилася дуже помічною працьовитість їх роду, на чолі з Артуром Ґіннессом, що, непричком кажучи, придбав аж 22-ох нащадків. Не залишилися позаду й дальші покоління Ґіннессів з плеядою комерційно успосіблених дітей, між якими на першому місці слід поставити Руперта Ґіннесса, що за 35 років збільшив прибутки родинного підприємства десятикратно, при допомозі зручно переведеної реклями. Він придумав просту, але ориґінальну на той час рекляму, у виді двох рук, що тримають кухоль з пивом, під яким виднів заклик: ,,Ґіннес — для тебе є добрий. Цей заклик, до речі, перекликається з подібним (але набагато років пізнішим) закликом відомої американської фірми ,,Вестінґгавз: ,,Ти можеш бути певний — якщо це продукт Вестінґгавзу".

Цьому самому Рупертові світ завдячує теж ідею публікації славетної та вельми популярної ,,Книги Рекордів Ґіннесса", задум якої зродився у нього під час інспекційної поїздки по британських шинках, популярно званих ,,pubs" (скорочена назва від ,,Public Houses"), в яких часто-густо вибухали завзяті спори та сварки, між його пивними клієнтами, на тему, хто на світі найбагатший, найтовстіший чи найсмішний, або хто найкращий мисливий, танцюрист, гравець тощо. Щоб прикоротити ці спори споживачів його пива, він вирішив видати книжку рекордів та роздати її безкоштовно всім ,,пабам" — відборцям його пива. Як задумав, так і зробив!

Редакцію цієї книги він віддав в руки молодих лондонських журналістів. Згодом в міру пошуку тематики та об'єму цієї унікальної теж книги, поширилося, ґроно її співпрацівників-кореспондентів. Сьогодні вони рекрутуються з цілого світу, а сама книга рекордів, що спочатку була присвячена природничим справам, переформувалася на збір різноманітних новизн, дивин та світових рекордів, включно з музикою, технологією та спортом.

,,Книга рекордів Ґіннесса" появляється кожного року, оновлена, усучаснена та перекладена на кільканадцять чужих мов. Кожна поява ,,Книги рекордів" стає бестселлером світу. Перше її видання стало дійсністю в 1955 році. Досьогодні ця унікальна книга була доведена щонайменше до рук 31 мільйонів читачів. І це, на нашу думку, становить найбільший рекорд цієї ,,Книги рекордів!" Щоб дати уявлення читачам про зміст та характер ,,Книги рекордів Ґіннесса", подаємо її перегляд.

Найстарші мапи світу були виготовлені у Вавилоні, приблизно 3,000 років тому. Користувалися ними вавилонці, єгиптяни та фенікійці. Одна з найстарших мап світу, виготовлена в Японії в V сторіччі перед Христом, технікою малю-

(Закінчення на стор. 4)

Анатолій Панов

Директор ,,Зеленого Світу"

ВІЛЬНІЙ УКРАЇНІ — ЗЕЛЕНЕ МАЙБУТНЄ

II

Особливістю цих проєктів є те, що вони потребують досить значних капіталовкладень. Ми сподіваємось на допомогу людей, що мають гроші і небайдуже ставляться до нашої справи.

В цьому році ,,Зелений Світ" започаткував комплекс заходів спрямованих на виявлення та припинення екологічних порушень армією, авіяцією і фльотою. Для цього створена спеціяльна антимілітаристська комісія, що займається розслідуванням екологічних злочинів Радянської армії на території України. перші результати розслідувань вже надруковані в Українській пресі та показані на телевізії.

Декілька організацій ,,Зеленого Світу" спрямовують свою роботу на допомогу людям, що потерпіли внаслідок Чорнобильської катастрофи. Це — спілка ,,Врятування", в складі якої працюють фахівці-дозиметристи та активісти, що живуть на забруднених територіях і займаються радіяційними вимірами та контролем за розподілом благодійницької допомоги; це — група ,,Мама-86", що об'єднує молодих матерів і допомагає дітям, що народилися після квітня 1986 року; це — культурний центр ,,Прометей" та інші.

,,Зелений Світ" займається разом з деякими українськими та закордонними екологічними організаціями проєктом ,,Зелене відродження". **Ця акція має особливу вагу в наших плянах, як через маштабність, так і через екологічну та політичну значимість. Йдеться про те, що в пам'ять кожного нашого співвітчизника, якого втратила Україна за роки тоталітаризму і фашизму, має бути посаджене одне, бажано, іменне дерево.**

Як відомо, ,,Зелений Світ" є засновником однойменної газети і плянує заснувати ,,зелене" видавництво. Але на жаль сьогодні навіть існування самої газети під загрозою. ,,Зелена газета" не витримає тиску, нашого псевдоринку і закону про оподаткування. Подібні видання у всьому світі мають солідних спонсорів тому, що вони ніколи не бувають прибутковими. Сподіваємось на те, що в Америці знайдуться спонсори на таку благородну справу.

Серед основних проєктів ,,Зеленого Світу" є декілька програм у відновленні та відродженні головних водних артерій України — Дніпра і Дністра. Впровадженням цих програм займаються Комітет захисту Дністра і Комітет порятунку Дніпра та малих річок. Окрім основних проєктів, що перераховані, ,,Зелений Світ" провадить дуже багато різних заходів щодо поліпшення екологічної обстановки. Це — заходи для створення екологічних підприємств, ляборатори́й, кооперативів; сприяння розвитку альтернативних джерел енерґії; залучення дітей та молоді до природоохоронної діяльности, еколого-просвітницька робота, боротьба проти екологічних порушень та багато іншого. Справ у ,,Зелених" України покищо вистачає. Чого не вистачає, так це — грошей. На відміну від державних організацій та таких як Товариство охорони природи. ,,Зелений Світ" не має фінансового забезпечення, не збирає членських внесків, і свою діяльність здійснює виключно завдяки фінансової допомоги підприємств, організацій та окремих людей. Ми вдячні за допомогу з діяспори, яку нам надали такі організації, як АГРУ (ЗСА), ЕКОЛОС (Канада). Народний Фонд допомоги Україні (ЗСА), Сейбр—Фундація (ЗСА) та окремі люди, як Божена Ольшанівська, Богдан Крижанівський, Ольга Грицак (ЗСА), Юрій Курис, Мирослав Ілиняк, Люба Медицька (Канада), Орест Радкевич (Австралія) та багато інших, що давали гроші на ,,Зелений Світ" під час нашої подорожі по Канаді і Америці в 1990 році.

Ми сподіваємось, що є ще багато людей, які зацікавлені в реалізації проєктів ,,Зеленого Світу" і будемо щиро вдячні за надану допомогу. Ми звертаємось також до підприємств і банків з пропозицією стати спонсорами тих проєктів, що їх зацікавлять. Ми беремо на себе зобов'язання надавати повну інформацію про використання коштів та хід виконання кожного з проєктів, реклямувати наших спонсорів і сприяти їм в налагодженні контактів і зв'язків в Україні. Наші надії на зелене майбутнє вільної України здійсняться тоді, коли ми разом візьмемося за цю благородну справу.

Пропонуємо всім небайдужим наше конто в Америці: Self-Reliance FCU, 734 Sanford Ave., Newark N. J. 07106; AHRU — ,,Zeleny Svit" account 6227-00

Мирослав Семчишин

І. ОГІЄНКО І ЙОГО ВЕЛИКІ ЗАСЛУГИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

I

У цьому році припадає особлива річниця: 110-ліття від дня народження і 20-ліття від дня смерти одного із справді великих і заслужених подвижників української культури і науки — Івана Огієнка (православного Митрополита Іларіона), мовознавця й історика Української Церкви, церковного і культурного діяча. У гасловій частині Енциклопедії Українознавства (ЕУ/II) Іван Коровицький пише про нього так:

> Народжений у Брусилові на Київщині, закінчив 1909 р. Київський університет, де потім був приват-доцентом на катедрі мови і літератури. У 1918 р. професор Київського державного університету. 1919 — організатор і ректор Кам'янець-Подільського українського державного університету; 1918 — міністер освіти в уряді УНР, 1919—21 —міністер віроісповідань. В жовтні 1920 р., коли Директорія залишила Кам'янець Поділ., Огієнко став головноуповноваженим уряду, звідки згодом еміґрував до Польщі. 1926—32 р. — професор церковнослов'янської мови й палеографії православного факультету Варшавського університету. 1940 р. — був хіротонізований і став архиепископом холмським і підляським, від 1943 р. — митрополит. З 1947 р. — у Вінніпезі, де у 1951 р. став головою Української Гр. Православної Церкви в Канаді.
>
> Митрополит Іларіон науково працює в ділянках українського мовознавства, славістики, історії Церкви, культури, канонічного права. Він перекладач св. Письма, та багатьох богослужбових книг на українську мову".

Далі йде перелік його більших наукових праць. Був І. Огієнко редактором і видавцем журналів ,,Рідна Мова" і ,,Наша Культура" у Варшаві (1933—39 р.), та ,,Слово Істини", ,,Наша Культура", згодом ,,Віра і Культура" в Канаді.

* * *

Очевидно, що наукова і видавнича діяльність проф. Огієнка (Митрополита Іларіона), ще за його життя була сіллю в оці запроданих комуно-московській пропаґанді, автім і деяким діячам лженауки українською мовою, які паплюжили не тільки видатних політичних діячів української діяспори, але теж письменників чи культурних діячів. Такої долі зазнав і І. Огієнко, якого київський академік Олександер Мазуркевич у своїй книжці п. з. ,,Зарубіжні фальсифікатори української літератури" (Держ. В-во, Київ 1966) назвав його ,,запроданцем, юдою в рясі митрополита"...

Але змінились часи і наспіла пора на кожному кроці розкривати брехню про те все, що замовчувалось або фальшувалось. В порядку цього з належним признанням треба сказати, що на сторінках передового журналу України — ,,Літературна Україна" (за 16. січня ц. р.) появилась велика стаття д-ра мистецтвознавства Дмитра Степовика про Івана Огієнка і його справді подиву гідний труд. Автор завдав собі справді чимало праці, щоб призбирати всі найбільше маркантні моменти з життя і творчости видатного вченого, і на канві різних часів і подій так короткотривалої української державности як і еміґрації (в Польщі, Німеччині чи на поселенні в Канаді), накреслити справжній портрет високої кляси вченого, теолога, мовознавця, культурного діяча, видавця, справді дійсного велетня невсипущої праці. Очевидно сумлінна написана, з максимально використаними і доступними джерелами стаття д-ра Степовика, виконала своє основне завдання. Він станув поряд з іншими передовими культурними діячами, що поставили собі завдання в незалежній демократичній Україні вшановувати на сторінках українських періодиків тих, що ще вчора був обпльовуваним тими, яким наша незалежність і воля стояли кісткою в горлі . ,,Ми приречені, — стверджує автор, на довгий процес регабілітації, бо практично вся наша історія і культура була оббріхувана і опльована не тільки від часу большевицького перевороту 1917 р., а ще від тоді, як ми силоміць були поставлені на коліна стали колонією колонізатора всіх часів і народів, що користувались одвічно незмінним правилом — ,,розділяй і владарюй та дискредитуй інтелектуальну еліту підяремного народу".

Багатим на факти, ілюстративним матеріялом того всього, що таврує Степовик, пишучи про колонізаторів і колонію, про презирливе ставлення до всього, що **українське як теж про те, як Росія століттями годувалась і міцніла не тільки українським хлібом, але впарі з цим** обкрадала українську культуру з її видатних надбань — є одна особлива книжка авторства І. Огієнка, а є нею: ,,Українська Культура. Коротка історія культурного життя українського народу" (Київ, 1918, Катеринослав—Ляйпціґ 1923 і тричі перевидана у Вінніпеґу). І ця саме Огієнкова праця, що про неї тільки кількома словами згадав Дм. Степовик, можна б сказати, започатковує справжню історіографію української культури. В цьому творі вперше поставлено на розгляд основні питання найбільш прикметних рис нашої культури, її розвитку і перешкод та переслідувань, яких вона зазнала у різних періодах нашої історії.

У підзаголовку до першого видання, сказано: ,,Курс лекцій, читаний в українському народному університеті", мабуть у Києві під час Визвольних змагань в роках 1917—18. Це науково-популярна праця призначена передусім для широких народних мас, з численними портретами українських культурних діячів, прикметна своїм розповідним стилем. Звертає на себе увагу доволі багата бібліографія. Її зміст творять чотири більші розділи: ,,Українська культура за давні віки", ,,Вплив української культури на московську", ,,Українська культура XIX стол.". В останньому, четвертому розділі, що має заголовок ,,Тернистим шляхом розказується" про кривди, заподіяні українському народові". Посилаючись на російські авторитетні джерела, він показує, яку домінантну ролю зіграла українська культура у Московщині XVI—XVIII століть, а пишучи про відродження і розвиток української культури у XIX сторіччі особливу увагу присвячує він ,,московській темі". І чи не найбільше пасіонує його ця саме тема, бо показує він тут, що уявляла собою московщина (Московське князівство, бо назва ,,Росія" почала вживатись щойно від царя Петра), як і скільки живилась вона соками української культури, та як згодом переслідувала і винищувала так твори української культури як і її діячів. Зваживши часи, коли ця Огієнкова праця вперше появилась, коли у відновленій українській державі приходилось перевиховувати зрусифіковані кола української інтеліґенції (у Києві, як це стверджує Е. Чикаленко у своїх ,,Споминах" напередодні революції, українською розговірною мовою у своїх домах користувалось не більше як чотири чи п'ять родин...), треба признати, що своє завдання І. Огієнко виконав блискуче.

Продовження буде.

Відбулися...

(Закінчення зі стор. 1)

няття протоколу з попередніх зборів приступлено до звітувань. Звітували першими: голова Делеґатури Схід — І. Ісаїв, голова Делеґатури Канади — Ярослав Коваль і діючий голова (був кооптований) В. Кізими Делеґатура Захід. Продовжували звітувати поодинокі референти і ланкові та на закінчення голова УСЦАК М. Стебельський.

Згідно з виголошеними і деякими поданими на письмі звітами, праця Управи в звітовому часі була многогранною, в якій цілий ряд референтів і ланкових вияви ли влеикий ентузіязм і жерт венність. Адже на долю тієї Управи випала неочікувана історична подія — нав'язання тісних контактів з найвищими спортовими установами в Україні, яких треба підтримувати морально й матеріяльно, поїздка збірних УСЦАК в Україну, про що на попередніх Загальних зборах навіть не можна було мріяти. Виявлено велетенський труд і зусилля у зв'язку з цими надзвичайно радісними подіями і це поруч звичайної праці Управи в організації традиційних річних чемпіонатів з діючих ділянок спорту в

Вид на залю нарад.

окремих делеґатурах. Для багатьох делеґатів було надзвичайно приємно почути про захоплюючі зістрічі спортовців УСЦАК із своїми друзями й подругами в Україні, про нав'язані і діючі контакти та співпрацю УСЦАК з найвищими спортовими установами України, про співдії проводу УСЦАК з НОК Україна щодо права виступів спортовців України на Олімпіяді самостійно, про благородну ініціятиву в створенні „Фонду Відродження Спорту в Україні" і інші деталі. На жаль, пролунали слова критики не тільки уступаючої Управи, але й цілої установи, яку на думку одного делеґати належало б „тотально" перебудувати, бо вона не оправдали досі свого около 40-літнього існування. Пропозиція цього делеґата не вибирати чергової Управи, а замість неї комісію перебудови, була відкинута майже одноголосно.

Але ця сумна несподіванка не тільки спричинила хвилюючі дискусії, вона зайняла кілька годин часу, що його можна було б зужити в кращий спосіб. Треба було зарядити перерву на спільну вечерю, в часі якої УСЦАК вшанував своїх довголітніх діячів і першого українського олімпійця-футболіста в ЗСА, про що появиться окремий репортаж.

Після вечері продовжилася ще дискусія, після якої Контрольна комісія подала свій звіт і пропозицію уділити уступаючій Управі абсолюторію з признанням, що й збори прийняли одностайними оплесками. Слідував звіт Номінаційної комісії, яка подала листу кандидатів до чергової Управи УСЦАК, яку теж збори вибрали майже одноголосно. До складу Управи ввійшли: М. Стебельський, голова, І. Ісаїв (Делеґатура Схід), В. Кізима (Делеґатура Захід), Я. Коваль (Делеґатура Канади) — заступники, Р. Пиндус — секретар, Р. Глушко — організаційний, О. Напора — фінансовий, О. Твардовський — пресовий, Є. Змий — член; ланкові: Є. **Чижович** (футбол), Х. Козак-Процюк (відбиванка), Ю. Савчак (теніс), М. Бокало (плавання), Ю. Попель (лещата), д-р О. Попович (шахи), О. Колодій (легка атлетика), Я. Макогон (ґолф); Контрольна комісія: Я. Петрик, Т. Гошко, М. Борецький. Рада УСЦАК: Є. Гановський, М. Шміґель, Р. Куціль, О. Скоцень, Р. Ракочий.

В точках біжучі справи, різне і ухвали, ряд делеґатів подали внески і пропозиції, що їх рогляне Управа в майбутньому. Закриваючи наради, М. Стебельський, подякувавши за участь в цих зборах, закликав усіх делеґатів посилити працю на місцях, оживити мертві ланки спорту, брати участь в усіх активностях, що їх влаштовує УСЦАК. Зокрема висловив надію на відновлення Делеґатури Захід.

Найближчими великими імпрезами УСЦАК будуть першенства відбиванки в Мейплвуді (23-го травня) і шахів (Баффало 23-24-25-го травня).

ЗАСЛУЖЕНИЙ ЮВІЛЕЙ

Юрій Буряківець 26-го квітня ц.р. відзначив свій подвійний ювілей: 70-ліття з дня народження та 50-ліття літературної творчости. Ми ж, адепти його творів, в цей урочистий день наше привітання і нашу пошану спрямовуємо на славу Божу і на честь ювілята. Наша молитва і наша слава Богові за 70 років життя ювілята і за щедрі обдарування великими здібностями мистецького слова, за силу енерґії і наполегливости в роботі, про що міг би сказати скромними словами великого Франка: „Невелику я ниву зорав, та за плугом ніколи не спав".

Юрій Буряківець народився на світ Божий 26-го квітня 1922 року в родині службовця Дмитра і Марії Буряківців на київському Поліссі в місті Чорнобилі, біля самісіньких вод ріки Прип'яті.

З ранніх літ прокинувся інтелект та бажання вчитися, і малий Юрко шестирічною дитиною, без протекції батьків і без уваги на тогочасні вимоги прийому до школи не раніше семирічного віку, знайшов шлях до школи, де обачний вчитель записав Юрка до першої кляси. Але вчитися йому в тій школі довелось недовго, бо старші хлопці з чужого кутка перестрівали його, кепкували з нього, що він такий малий, і били його та забирали книжки і зошити. Незабаром, в 1929 році, родина переїхала до Києва, де малий Юрко відвідує київські школи. Там же в липні 1941 року закінчив середню школу.

Перші вірші почав писати в 14 років. Був членом гуртка молодих поетів та прозаїків при київському Палаці піонерів та жовтенят. Пізніше мрія бути письменником поволі здійснювалася і вже в 1943 році Юрій Буряківець стає членом Спілки українських письменників у Львові, 1947 року — членом Спілки українських письменників і журналістів у Авґзбурзі, Німеччина, а в червні 1969 року — членом Об'єднання Українських Письменників „Слово" в Ню Йорку.

За німецької окупації України Буряківець працює матросом та шкіпером у Дніпровській торговельній фльотилії. Коли наближався фронт, в числі багатьох остарбайтерів він опинився на сільськогосподарській праці в Баварії, Німеччина.

Після закінчення війни в 1945 році студіював в Українському Вільному Університеті в Мюнхені.

На еміґрації вірші та поеми Юрія Буряківця часто друкувалися на сторінках „Фенікса", „Визвольного Шляху" та „Світання", а його есеї часто з'являлися в часописах „Вільний Світ", „Новий Шлях" та „Українські Вісті".

Тут подаємо в хронологічному порядку твори поета, що вийшли друком: „Слово про Україну" — збірка поезій, Ауґсбурґ, 1946 рік, „До вершин Духа" — збірка поезій, Ауґзбурґ, 1948 р., „Зірниці" — збірка поезій, видана в 1950 році також в Ауґзбурзі, Баварія.

Багато строф з цих поезій претендують бути справжніми афоризмами, наприклад:

Тільки те право —
собою нам бути,
З лона народу —
не вирвать ніколи.
Хвиля вдаряє у берег
Славути,
Ніби у помислах думка
про волю.

(„Земля", Київ, 1943)

Я за те караюсь, що колись
В'язням хліб виносив
на дорогу,
Сонця не помітивши
від сліз,
Що котилось колобом
під ноги.

(„Соняшні краї", 1947)

Переїхавши влітку 1949 році до Ню Йорку, Юрій Буряківець працював фізично та одночасно продовжував навчання. Він вчився в Дебюцькому університеті, в Аліянс коледжі та в Пенсильвенському університеті в Філядельфії, де в липні 1960 році успішно закінчив високі студії зі званням маґістра філософії.

В 1955 році появилася чергова Буряківцева книга поезій під назвою „Виноградник" (Буенос Айрес, Арґентина), а за нею роман-епопея в двох томах „Нездоланні" (1963, Ню Джерзі, ЗСА) Пізніше, 1967 року в Ню Йорку була надрукована книга поезій та поем „Серця палкого тепло". А далі появилися книжки: в 1970 році — роман „Пашпорт на Україну", в 1971 — поетичний твір „Листки соняшника", в 1972 — роман „Право на велику дорогу", в 1974 — „Перелоги", в 1977 — роман „Ластів'їною трасою". За нею побачив світ в 1982 році „Рум'яний Влес", в 1984 — „Мого життя межінь". В 1985 році у видавництві „Вільна Думка" з'являється книга поезій та поем під назвою „Рідного краю галузка". В 1987 році в Ню Йорку виходить книга „Співучі дощечки". Після неї другим виданням в 1989 році виходить роман „Ластів'їною трасою", а в 1990 — роман „Право на велику дорогу".

Влітку 1991 року Юрій Буряківець перевидає два томи в одній книзі — роман-епопею „Нездоланні", що обіймає післяреволюційні події визвольних змагань 1918-19 років та Другу світову війну. Дуже поважна книга, значення якої для української літератури та історії не можна переоцінити.

Юрій Буряківець є дуже продуктивним письменником на еміґрації. Талант і письменницька одержимість ставлять його на видатне місце серед українських поетів у вільному світі. Видатний він своєю самобутністю, багатою мовою, картинністю образів, ориґінальним стилем і многогранністю творчости.

Серед літературної еліти на еміґрації творчість Буряківця високо оцінює академік проф. Петро Одарченко: „Твори Юрія Буряківця будуть читати в Україні по селах і містах". Поет Василь Барка, зважаючи на філософську забарвленість творів Буряківця, окреслює його творчість, як „віддзеркалення сутности життя у вищій дійсності". Д-р Роман Кухар дає високу оцінку поетичній творчості Юрія Буряківця: „Поетичний хист Юрія Буряківця безсумнівний. Його чуттєва, забарвлена філософськими роздумами творчість, пройнята духом глибокого патріотизму, снагою та впевненим змістовним унапрямленням".

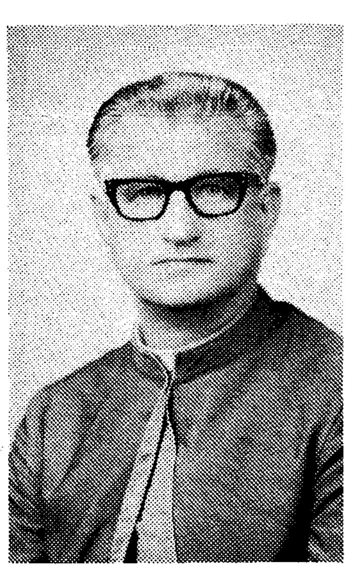
Сьогодні, з нагоди ювілею 50-ліття літературної творчости і 70-ліття з дня народження, вдячні любителі творчости Юрія Буряківця сердечно вітають свого співця київського Полісся і поздоровляють: здоров був, коханець Муз! Живи іще довгі роки і співай! Нехай пісня Твоя ллється і лунає на всю Україну — від синього Дону до сивих Карпат!

о. Петро Сагайдачний

О. митрат М. Харина — у першу річницю смерти

Цього 1992 року Божого на третій день Великодніх Свят за старим стилем припадає перша річниця, коли душа о. митрата Мирослава Харини залишила земський світ і полинула в небесні простори до вічного спокою та безмежного щастя. Знали ми о. Мирослава, зустрічались з ним і подивляли його знання, здібність опанувати неймовірно широкий духовний та громадський засяг многогранної діяльности, знайшовши завжди час для всіх і на все. Це риси людини з провідної верстви.

Хоч сам уроджeнець Лемківщини, та виховував його галицький Львів. Тут перші можливости кристалізації характеру та підставового знання дала Філія Української Академічної Гімназії, а приготування до священичого служіння завершила Богословська Академія саме в тому часі, коли її ректором був о. д-р Йосиф Сліпий — майбутній Патріярх та Кардинал.

Св. п. о. М. Харина

Боже Провидіння призначило о. Мирослава ділити долю і недолю скитальців та служити духовною опікою тим, що залишили рідні землі і крізь чужі країни діставалися до місць нового поселення. І так склалось, що в Америці, а саме у Філядельфії, на Френкфорді, призначено йому парохію, яка потребувала відродження. Поступово у духовному піднесенні та матеріяльній жертвенності парохіян постали і церква, і школа, і парохіяльний дім. Саме цей дім став живучим центром прояву душпастирської активности — щось так, як бувало колись у наших галицьких приходах! І нічого дивного, бо тут тон надавала дружина о. пароха пані Марія з Фацієвичів. Вона ж зуміла пристосуватися до нового довкілля та продовжувати традицію свого старого священичого роду. Цей же бо рід дав Батьківщині багато духовників з кардиналом включно, а батьми о. Мирослава з вісьмох синів дали чотирьох священиків!

Ще за життя оцінено працю і заслуги о. Мирослава, бо церковна влада наділила відзначенням шамбеляна та митрополита, а по трьох каденціях при кермі СУК Проведіння став його почесним головою.

Але о. Мирослав не думав тільки про спасіння душ у країні нового поселення, він теж турбувався тими, хто залишився на рідних землях без духовної опіки. І от пригадався епізод: одного дня зустрілись ми принагідно у середмісті Філядельфії і по щирому привітанні о. Мирослав негайно звернувся з оправданням: „Даруйте, але спішуся, щоб бути вчасно у студії, де маю наговорити на тасьму мою проповідь для „Голосу Америки", а по коротенькій призадумі додав: „Повірте, що коли переді мною мікрофон, то мені здається, що говорю з проповідальниці до люду в церкві". І тут ховалася якась містерія, бо продовж 25 років слова о. Мирославського (радієвий псевдонім) проникали крізь ефір до катакомб вірних в Україні, викликували в їхніх душах глибоке враження, а пояснення Господньої молитви „Отче наш" стало перлиною духовних проповідей.

І коли майбутній біограф шукатиме окремі риси профільного портрету Покійного, то знайде їх у трьох головних напрямних його життя, що обнялись в одну гармонійну цілість особовости, бо...

як духівник був ревним робітником у Христовому Винограднику;

як громадянин відзначався невтомністю праці на Народній Ниві;

як батько виявляв ніжну дбайливість про родинне вогнище.

На шляху свого життя ішов прямо вперед з певністю, а ступав з обережністю, щоб обминати зрадливі яри. Його земську мандрівку зустрічали темні ночі та понурі дні, але були і місячні, зоряні ночі та у світлі рясного сонця погідні дні...

Він вірив у свій шлях життя, бо таким його вибрав. Був до нього готовий, бо знав куди веде. А великий вплив у тому мав його учитель та духовний батько Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький.

Д-р Юрій Р. Рибак

Ділимося сумною вісткою
з родиною і приятелями, що
в неділю 26-го квітня 1992 р. на 80-му році життя
відійшов у вічність наш дорогий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ і ВУЙКО

бл. п.

ДАНИЛО ВОЗНЯК

ур. в Чернівцях область Тернопіль

ПАРАСТАС — середа 29-го квітня о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів при 109 E. Tabor Rd. **Філядельфія, Па.**

ПОХОРОН — четвер 30-го квітня в українській католицькій церкві св. Михаїла, а опісля на український католицький цвинтар у Факс Чейс, Па.

У глибокому смутку:
дружина — МАРІЯ
донька — НАДІЯ ВАТСОН з мужем ВОЛОДИМИРОМ
внучка — ДЖЕСІКА
сестри — АННА в Україні
ОЛЬГА СКОРОНЬ у Франції
шваґер — ЙОСИФ ЗОЗУЛЯ з дружиною ТЕТЯНОЮ в Канаді

Ділимося сумною вісткою з родиною, друзями дивізійниками та знайомими, що ненадійно відійшов у вічність у вівторок, 28-го квітня, 1992 року наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ І СТРИЙКО

бл. п.

СТЕПАН ЧУМА

народжений в Розділовичах пов. Рудки, Україна.

ПАНАХИДА — середа 29-го квітня год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми при 129 Схід 7 вулиця в Ню Йорку.

ПОХОРОН — четвер 30-го квітня о год. 9:30 в церкві св. Юра, а опісля на український католицький цвинтар св. Духа в Гемтонбурґу, Н.Й.

Горем прибиті:
дружина — ЄВГЕНІЯ
дочки — ВІРА, НАТАЛКА ДОБРЯНСЬКА з мужем РОМАНОМ
внуки — ЛАРИСА, РОКСОЛЯНА і МАРКО
брат — МИХАЙЛО
тесть — КАРОЛЬ ОЛІВА
братанки — у Львові
кузини — НАТАЛКА ЧУМА і РОЗАЛІЯ ПОЛЧІ з мужем ГРИГОРІЄМ та ближча і дальша родина в Україні.

Гості з України

Недавно до Колюмбусу, Огайо, приїхали міністр освіти України, професор, доктор технічних наук, ректор Київського політехнічного інституту Петро Таланчук та президент Національного Банку України Володимир Матвієнко.

Метою їхнього приїзду було поглибити зв'язки між ЗСА та Україною, зокрема перевести переговори з урядом стейту Огайо про створення наукових, освітніх та культурних центрів.

Було обговорено питання про можливість створення побратимських зв'язків між Києвом та Колюмбусом. Домовились про підтримку

Петро Таланчук

банків в економічній програмі в Україні. Гості зустрічались з представниками фірм які займаються сільськогосподарською продукцією. Домовились на державному рівні про допомогу в переробці продуктів. Приємно було спостерігати за тим, як різні високопоставлені особи з розумінням відгукувалися на ті чи інші пропозиції представників країни, про яку до недавнього часу мало хто з американців знав.

Крім того, наші гості виступили з доповіддю на бенкеті, влаштованім Українським Культурним Товариством Огайо. Громада почула дуже багато цікавих речей. Доповіді не один раз переривалися оплесками.

,,Ми з вами повинні розуміти, — говорив П. Таланчук, — що ми зараз як ніколи близько підійшли до нашої заповітної мрії — мати розбудовану, могутню державу Україну. Але ми також близькі і до тієї ситуації, що коли не зробимо правильних висновків, або зробимо якісь неправильні кроки, то ми можемо втратити цей шанс. І на цей раз, як мені здається, назавжди. Для цього нам потрібно зрозуміти, що ми є єдиний народ український і перестати ділити Україну на східню, західню, на прихильників Бандери, Мельника, Махна і т. п. Бо в нас було дуже багато різних людей, і, якщо ми будемо в цій історії заглиблюватися, то ніколи злагоди не досягнемо. Ми повинні діяти, як мудрі люди. Треба оголосити якийсь день Днем всепрощення, простити один одному, тому що не ми ті всі незгоди починали, а злії люди те все зробили з Україною".

Багато зворушливих слів було почуто в той вечір. Мені здавалось, що кожен з присутніх переселився думкою на простори рідної землі, увійшов у ритм того бурхливого життя своїх земляків, старався чимсь допомогти, щось порадити, від чогось застерегти. Як можна залишатись байдужим, коли наша країна переживає такий вирішальний момент, коли повстали усі ворожі сили, щоб задушити розвиток незалежної держави? Найбільш болючим є те, коли з'являються непорозуміння між своїми, коли кожен старається накинути власний погляд, не рахуючись з ідеями свого брата, такого ж рівноправного українця.

На превеликий жаль, це не в немалій мірі стосується релігійних кіл. П. Таланчук відзначив: ,,Хоч я й атеїст, але знаю, що не Бог нас роз'єднав, і не Божа це справа — роз'єднувати людей, а це зробило керівництво, це зробили певні люди.

Хто може не погодитись з його думкою? Чи не варто на якусь мить зупинитись кожному з нас і уважно розібратись у тій чи іншій ситуації? Якщо рахуємо себе дійсно віруючими, то ми повинні виконувати те, чого нас вчить Біблія. А там ми читаєм, що блаженні миротворці, бо вони синами Божими стануть. Чиї ж ми сини, коли ми не є миротворцями, коли розпалюємо ворожнечу?

Саме тепер прийшла пора, коли кожен має знайти самого себе, побачити своє

Володимир Матвієнко

власне становище і взятися за корисну працю. ,,Нам нема на кого надіятись, — продовжував мінстер освіти, — ні на яку сильну державу, ні на яких лідерів, ні на Буша, ні на Міттерана, ні на Коля. Я щиро поважаю цих лідерів, їхні народи, але вони роблять свою справу, будують свої держави, а ми повинні будувати свою.

І дійсно так. На Україні кажуть: ,,Чужими руками добре лише жар підбирати". Коли ми будем стояти осторонь, то побачимо наслідки, нічим не кращі від минулих.

Олександер Федорчук

Успішний старт футбольної дружини з Києва

Філядельфія (Яр-Ко). — 25-тичленна група київських студентів — спортовців на чолі з директором Анатолієм Поповим і інструктором-тренером Андрієм Головашем успішно розпочали турне, яке спонзорує УСО ,,Тризуб" з Філядельфії.

В четвер, 16-го квітня, відбулася зустріч-форум з професорами і студентами Монтклер стейтового коледжу в Монтклер, Н. Дж. Зустрічю проводив проф. д-р Леонід Луценко. Під вечір того дня відбуто подібну зустріч в Ратґерському університеті в Ню Бранзвик, Н. Дж.

В четвер увечорі, в год. 7:30, гості розіграли перші змагання проти дружини студентів університету Ратґерс. Не зважаючи на штучне грище і дощову погоду, кияни задемонстрували незвичайно гарну гру, виграючи 3:1. Чисельна українська молодь з околиць Нюарку і Ню Йорку, з національними прапорами, ентузіястично підбадьорювали наших змагунів.

В неділю, 19-го квітня, кияни зустрілися на ,,Тризубівці" в Горшамі, Па., з дружиною УСО ,,Тризуб". Чисельна публіка захоплено вітала і оплескувала гру обидвох команд, тим більше, що в ,,Тризубі" грає п'ять студнетів-спортовців з Львівського Інституту. Кияни заслужено виграли 2:1.

Їдемо навчати...

(Закінчення зі стор. 1)

декілька з Каліфорнії, а деякі із зголошених їдуть з членами своїх родин. Серед тих добровільців майже 50% тут роджених чи членів мішаних подруж, але всі вони, як ми бачили на курсі в УНС, захоплені ідеєю і горять бажанням допомогти Україні, оплачують самі свою подорож і нетерпеливо чекають на виїзд.

Одноденна ,,відправа" дала їм можливість познайомитися вичерпно із завданням, яке їх чекає, а відповідні матеріяли для навчання — підручники, мовні стрічки та інше дістав кожний учитель від УНСоюзу, який спонзорує цю широкозакроєну акцію. Зустріч 4-го квітня відкрила головний предсідник УНС Уляна Дячук, яка вказала на це, як історичні події в Україні змінили цілу настанову діяспори та збудили у кожного бажання в якийсь спосіб допомогти Україні. Саме вивчення англійської мови є для українців відкриттям ,,вікна у світ" і тому УНС так щиро відгукнувся на проєкт проф. З. Воронки і допомагає не лише матеріяльно, але й організаційно до доброго переведення цього завдання. В бюрах УНС працює постійно одна сила, спершу Леся Іваницька, а тепер Дарія Семеґен, яка полагоджує усі справи зв'язані з курсами та виїздом добровільців і постачанням їм матеріялів.

Незвичайно важливі були коментарі проф. З. Воронки, яка подавала їх із повним досвідом у такому завданні, підкреслюючи що і як переводити. Далі преleґентами на одноденній відправі були фахівці від навчання англійської мови — Ірена Максим'юк, проф. Галина Кутко, д-р Марія Кіцюк, д-р Віктор Китастий і д-р Леся Колцьо-Матійцьо. Кожна доповідь була коротка, стисла, а часом повна гумору, як ось д-ра В. Китастого, що зумів викликати щирий сміх у слухачів, хоча говорив про такий сухий предмет, як навчання граматики.

У перерві між викладами учасники курсу могли вимінюватися думками, ставити запити та виповнювали відповідні запитники.

Обсервуючи запал учасників, ми з цікавістю приглядалися їхній концентрації та охоті до цієї добровільної, а так важливої, праці. За дозволом організаторів ми мали нагоду переглянути форми зголошень та пізнати звання зголошених і їхні коментарі, чому саме бажають власними коштами їхати тепер в Україну і навчати людей англійської мови. Більшість зголошених — не професійні учителі, а особи із різними знаннями і різними зацікавленнями від інженерів до економістів включно. Серед них багато студентів, що будуть допоміжними силами, але і багато фахівців, а той професорів у школах чи університетах. В усіх — одне бажання — допомогти Україні, вивести своїх земляків із знанням чужої мови у світ та піднести їхній життєвий стандарт. В цілості має відбутися 70 курсів, а коли обрахувати, що на кожному буде 15—20 учасників на трьох різних рівнях навчання — від початкуючих до заавансованих — тоді можемо зрозуміти, яке величезне значення має цей сміливий задум, що постав у З. Воронки, а набрав такого розмаху.

Знаємо добре, що навчання англійської мови проходить в середніх школах України від давна, але рівень вивчення невисокий, а до того часто пов'язаний з невідповідною вимовою та переведений не найкращими методами. Буде незвичайно цікаво послухати після цього літа звітування і підсумків поодиноких добровільців-учителів та їхнього провідника.

* * *

Виїжджаючи з курсу, мені нагадався один момент із

Учасники курсу у пожвавленій розмові.

Працівники УНС Д. Семеґен і В. Бачинська розподіляють навчальні матеріяли для вчителів англійської мови в Україні.

(Фото: О. Кузьмович).

першого перебування у Львові. Учителька англійської мови, довідавшись, що я із ЗСА, хотіла доконче продеклямувати мені декілька своїх віршів, що їх вона переклала на англійську мову з української. Я з охотою погодилася. Ми йшли вулицями темного вже Львова під цвітучими деревами і вона деклямувала, а я... не розуміла майже ніодного слова. Дивна незвична вимова, дивні слова вишукані у словарі, але непригожі до вірша, дали живий доказ, як потребують наші земляки пізнати мову, якою зможуть порозумітися з англомовним світом. І в цьому завданні допоможуть наші нові добровільці.

Книга...

(Закінчення зі стор. 2)

вання на 19-метровій шовковій стрічці, як показника шляху з Кіото до Токіо. Перший ґльоб був споруджений в II ст. перед Христом, бібліотекарем славетної грецької бібліотеки в Перґамоні.

Перед 22-ма роками відбулися у Ріо де Жанейро на стадіоні Мраканана, змагання копаного м'яча, на якому було присутніх 200,000 глядачів. Більшість з них прийшла на змагання славного копуна, щоб побачити Пеле. У старому замку Лід Кестл в Англії був заснований унікальний на світі музей собачих нашийників, найбільшу атракцію становили нашийники із середньовіччя, всаджувані гострими залізними кільцями. Їх завданням була охорона ловецьких собак перед зубами польованих звірів.

Найкоротшу оперу світу скомпонував Мілгод. Її прем'єра відбулася в 1928 році. Вона тривала сім хвилин та 27 секунд.